

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ



**Збірник наукових праць
ЕКОНОМІЧНІ ТА ЮРИДИЧНІ НАУКИ**

Вінниця – 2015

ЗМІСТ

Секція: Економічні науки

Мазур А.Г., Мазур С.А. НАУКОВО – ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕГІОНАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ.....	8
Материнська О.А., Базюк С.А. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	17
Мамалига С.В., Гнатюк В.О. МАРКЕТИНГ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ.....	22
Материнська О.А., Грушелевич О.А. АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НЕТРАДИЦІЙНИХ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	27
Іщенко Я.П., Заверуха Т.Ю. РОЗВИТОК ФОРМ (СИСТЕМ) БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ УПРАВЛІННЯ.....	32
Гуцаленко Л.В., Іванова О.М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВАХ.....	37
Скорук О.П., Козак Л.А. АЛЬТЕРНАТИВНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	43
Материнська О.А., Мазур Ю.В. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....	47
Прутська О.О., Наварчук Я. Л. САНАЦІЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКОМ	53
Шевчук О.Д., Павленко О.Ю. СТАН ТА СУЧАСНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ.....	59
Січко Т.В., Поважук Д.О. МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЗАСОБАМИ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ.....	65
Материнська О.А., Потапова І. В. ОЦІНКА ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РИНКУ.....	70
Руда О.Л., Рожицька А.Є. МІСЦЕВІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ.....	76
Юлонтир Л.О., Рожицька А.Є. АНАЛІЗ СТІЙКОСТІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ ПОСІВНИХ ПЛОЩ.....	81
Материнська О.А., Романець А.В. ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМ.....	88
Руда О.Л., Скоропад В.В. ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР В УКРАЇНІ. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ.....	92

Недбалюк О.П., Ткаченко І.М. РОЛЬ РЕІНЖИНІРИНГУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	97
Тарасова І.І., Ткаченко О.Ю. ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО СТАНДАРТУ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ.....	105
Кіреєва Е.А, Шинкарук Т.О. ДЕРЖАВНИЙ ЕНЕРГОМЕНЕДЖМЕНТ – ШЛЯХ ДО ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	111
Ролінська А.О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ФІСКАЛЬНО- БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	116
Ярова Ю.М. ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ФАКТОРИ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ УКРАЇНИ.....	120
Скорук О.П., Соловйова О.В. РОЗВИТОК РИНКУ БІОПАЛИВА З ВИКОРИСТАННЯМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР.....	126
Скорук О.П., Боровський Б.Л. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА БІОПАЛИВА В СВІТІ І УКРАЇНІ.....	129
Алексєєва О.В. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ РИНКУ РОБОЧОЇ СИЛИ.....	134
Феняк Л.А., Немеш Г.С. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СПОЖИВЧОГО КОШИКА В УКРАЇНІ.....	138

Секція: Юридичні науки

Курило В.І., Омельчук В.А. ФАХОВА ПІДГОТОВКА ЮРИСТІВ-АГРАРНИКІВ – ВИМОГА СЬОГОДЕННЯ.....	143
Оверковська Т.К. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ УКРАЇНИ.....	150
Гель А.П. ІНСТИТУТ ЗМІНИ УМОВ ТРИМАННЯ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ: СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ.....	157
Ковальов Д.В., Пономаренко А.Б. ПРИНЦИП НАЦІОНАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В КОНСТИТУЦІЇ ПИЛИПА ОРЛИКА.....	164
Пипяк М.І., Білан А.Л., Шкринда О.М., ПРАВОВА ОХОРОНА ТОРГОВЕЛЬНОЇ МАРКИ В УКРАЇНІ.....	169

Опольська Н.М., Білоконь О.Г., МЕЖІ СУБ'ЄКТИВНОГО ПРАВА НА ТВОРЧИСТЬ	174
Письменна О.П., Ванжула О.М., ДОГОВІР РЕНТИ: ІСТОРИЧНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ	178
Головчук В.А., Левченко А.О. ВАЖЛИВІСТЬ ДОКАЗІВ І ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ	183
Письменна О.П., Савчук Л.А. ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА МІСЦЕВИХ ОСЕРЕДКІВ	187
Письменна О.П., Цимбалюк Т.А. ПОРІВНЯННЯ ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ДОГОВОРУ КОМЕРЦІЙНОЇ КОНЦЕСІЇ ТА ДОГОВОРУ ФРАНЧАЙЗИНГУ НА МІЖНАРОДНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ	191
Мельничук М.О., Чумак Ю.А. АВТОРСЬКЕ ПРАВО В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ПРИЧИНИ ПОРУШЕННЯ ТА СПОСОБИ ЗАХИСТУ	196
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ	200

concluded that the components of the mechanism of formation and use of effective entrepreneurial potential of rural areas should be organizational, legal, economic, informational, managerial, institutional, political mechanisms aimed at intensifying the most active part of the rural population and sustainable rural development.

Key words: *entrepreneurship, entrepreneurial potential, rural areas, the structure of business potential, sustainable development.*

УДК "313"620.952(477.44)

РОЗВИТОК РИНКУ БІОПАЛИВА З ВИКОРИСТАННЯМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ КУЛЬТУР

Скорук О.П., к.е.н., доцент,

Соловійова О.В., студентка,

Вінницький національний аграрний університет

В статті обґрунтовані напрями розвитку ринку біопалива з використанням сільськогосподарських енергетичних культур. Доведена актуальність застосування та виробництва рідких видів біопалива з рослинницької сировини. Дано характеристику сировинної бази аграрних підприємств України для виробництва біопалива.

Ключові слова: *енергетичні культури, біопаливо, ринок, сировинні ресурси, сільське господарство, продовольча безпека.*

Постановка проблеми. Сьогодні підвищення еколого-економічної ефективності функціонування аграрних підприємств можливо на основі впровадження інноваційних еколого-орієнтованих технологій в сільськогосподарське виробництво, у тому числі заснованих на використанні біопаливних енергетичних ресурсів.

Загальна проблема при використанні сільськогосподарської сировини для отримання палива полягає в тому, що воно конкурує з виробництвом харчових продуктів. Ставиться завдання – визначити наскільки широке застосування біопалива відповідає принципам сталого розвитку, і зробити цей напрямок енергетики екологічно безпечним і таким, що не підриває соціальну та економічну системи країни та є не загрозливим для її продовольчої безпеки. Все це характеризує особливу актуальність і практичну значимість дослідження проблеми – підвищення еколого-економічної ефективності виробництва на основі використання біопалива в умовах розвитку інноваційних процесів сільського господарства.

Аналіз останніх досліджень та постановка завдання. Новий напрям діяльності вчених у сфері еколого-економічної безпеки розглядає усесторонню оцінку як позитивних, так негативних наслідків широкого впровадження біопалива, вироблюваного з рослин. Так організаційно-економічні проблеми виробництва та використання біопалива в Україні досліджують багато українських вчених, зокрема: В.І. Гавриш, В.О. Дубровін, Г.М. Калетнік, Б.В. Колесник, В.М. Пасічний, Г.С. Чибіскова, М.М. Чорнобай та ін. Проблемам формування і ефективності використання сільськогосподарської сировини для виробництва біопалива присвячені наукові пра

тих вчених: Ю.П. Воскобійника, Л.В. Гойсюк, Н.В. Зіновчук, І.В. Кушнір, О.Г. Шайко, О.М. Шпичака та ін.

Разом з тим, малодослідженими залишаються питання створення ефективних механізмів та відповідного організаційно-економічного забезпечення ринку біопалива. Також недостатньо є визначені проблеми формування та ефективності використання сировинної бази для виробництва рідких видів біопалива.

Метою статті є розробка пропозицій щодо формування і розвитку ринку біопалива з використанням сільськогосподарських енергетичних культур в Україні.

Результати досліджень. Організація виробництва сировини для біопалива є одним з найважливіших чинників підвищення його ефективності. При цьому сама функція організації має свій набір чинників, які також важливі для підвищення ефективності виробництва біопалива. Отже, для розвитку ринку біопалива необхідно створити умови для вирощування і реалізації енергетичних культур як біосировини для його виробництва.

Загалом ринок енергетичних культур – це обмін, організований за законами товарних відносин, з метою виробництва і реалізації сільськогосподарських культур з високим вмістом ресурсів енергії, перерахованих в еквівалент біопалива з метою одержання відновлюваної енергії [1, с. 46.]. Основними видами біопалива, що виробляються в Україні є біодизель, де біосировиною виступають олійні культури (соняшник, ріпак) та біоетанол, де біосировиною виступають цукро- та крохмаленосні енергетичні культури (зернові, цукровий буряк, картопля).

Розвиток ринку енергетичних культур в Україні зумовлюються не лише сприятливими природно-кліматичними умовами, а й рівнем інтенсифікації виробництва олійних та зернових. Окрім, цього європейські країни перш за все зацікавлені не в біопаливі, а в сировині для його виробництва тобто енергетичних культурах. Значний ресурсний потенціал по біомасі є головною перевагою України в порівнянні з іншими країнами Європи. Перспективи розвитку ринку енергетичних культур для біоенергетики пов'язані з можливістю переробки надлишків вирощуваних зернових та технічних культур, а також введенням наявних значних площ незадіяних земель, придатних для вирощування даних культур.

Таблиця 1

Посівні площі олійних культур в Україні у 2008 – 2014 роках, тис. га

Культура	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Соняшник	3743	3964	3604	4306	4232	4572	4739
Ріпак	207	414	891	1412	1060	907	870
Соя	438	751	671	558	644	1076	1134
Загальна посівна площа	4388	5129	5166	6276	5936	6555	6743

Джерело: сформовано автором [4].

З табл. 1 видно, що найбільшу посівну площу має соняшник. Приріст його посівної площі за досліджуваний період незначний, отже суттєвого впливу на кон'юнктуру ринку олійних ця культура спричиняти не буде, але важливість культури спричинена використанням у харчових цілях буде забезпечувати сталі обсяги валового виробництва.

Про посилення популярності виробництва ріпаку та ріпакової олії свідчать постійно зростаючі показники обсягів виробництва зазначених видів у світі за останні роки. Для України ріпак є другою, після соняшнику олійною культурою, яка займає до 2% ріллі і відповідно має досить значні обсяги виробництва. За даними статистики нами розраховано баланс попиту пропозиції ріпаку в Україні за останні роки. Також досить важливими є заходи зі стимулювання розвитку виробництва біопалива шляхом заохочування і виробників сировини, і споживачів пально (рис. 1).

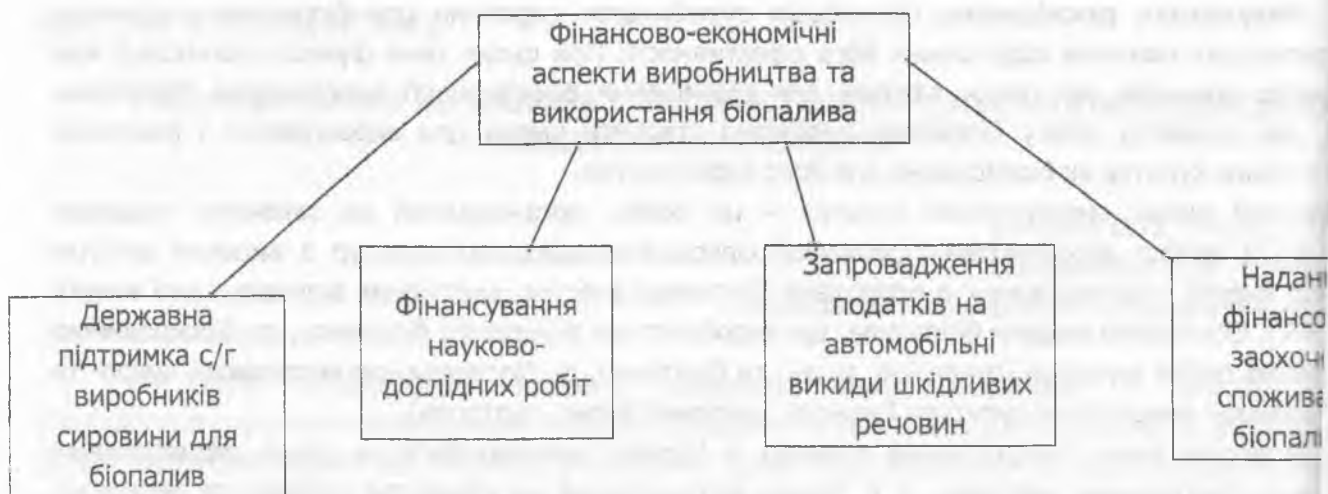


Рис. 1. **Напрямки розвитку виробництва біопалива з рослинницької сировини**
Джерело: побудовано на основі [1; 2; 5]

Отже, основою розвитку формування сировинної бази і виробництва біопалива насамперед підтримка держави. Основними її факторами були проблеми зміни клімату енергетичної безпеки в поєднанні з бажанням підтримувати сільське господарство за рахунок попиту, який зростає на його продукцію.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Світове зростання попиту енергетичні сільськогосподарські культури сприяє підвищенню цін на них. Тому сільське господарство України має всі шанси перетворитися в галузь, що здатна забезпечити не тільки продовольчу, а й, у певній мірі, енергетичну безпеку країни.

Таким чином, виробництво біопалива разом з виробництвом сільськогосподарських культур сприятиме розвитку сільського господарства і задоволенню потреб споживачів. Отже, раціональне і ефективне використання сільськогосподарських угідь, та угідь, які використовуються не раціонально сприятиме забезпеченню продовольчої і енергетичної безпеки України.

Список використаних джерел:

1. Гойсюк Л.В. Економічна ефективність виробництва сировини для переробки на біопаливо / Л.В. Гойсюк // Економіка АПК. – 2010. – № 6. – С. 46–49.
2. Гойсюк Л.В. Формування сировинної бази виробництва біоетанолу в Україні / Л.В. Гойсюк // Наука й економіка. – Хмельницький, 2010. – Вип. 2 (18). – С. 161–164.